

Acta de la 36a sessió del Consell Català d'Estadística

Data: 5 de novembre de 2018

Horari: d'11.00 a 12.30 h.

Lloc: Institut d'Estadística de Catalunya

Hi assisteixen:

Sra. Anna Cabré i Pla
Sr. Frederic Udina i Abelló
Sr. Xavier Tort-Martorell i Llabres
Sr. Pere Puig i Casado
Sr. Jaume Garcia Villar
Sr. Antoni Meseguer i Artola
Sr. Joan Carles Martori i Cañas

Sra. Carme Ruiz i Viñals
Sr. Antoni Mora Corral
Sr. Joan de Solà-Morales i Rubió
Sr. Moisès Bonal i Ferrer
Sr. Josep Manuel Fandiño i Crespo
Sr. Daniel Garrell i Ballester
Sr. Jaume Massó i Cartagena

Sr. Jordi Argelaguet i Argemí
Sra. Cristina Rovira i Trepal

Sr. Josep Sort i Ticó

Sra. Mercè Perelló i Jané

S'han excusat d'assistir-hi:

Sr. Albert Castellanos Maduell

Sr. Josep M. Oller i Sala
Sr. Josep M. Mateo i Sanz
Sr. Lucinio González i Sabaté
Sr. Santiago Thió i Fernández
de Henestrosa

Presidenta del Consell Català d'Estadística
Director de l'Idescat, que actua com a secretari
Universitat Politècnica de Catalunya
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Pompeu Fabra
Universitat Oberta de Catalunya
Universitat de Vic-Universitat Central de
Catalunya
Universitat Abat Oliba CEU
Universitat Internacional de Catalunya
Institut d'Estudis Catalans
PIMEC
UGT
CCOO
Director de l'Institut Cartogràfic i Geològic de
Catalunya
Director del Centre d'Estudis d'Opinió
Sub-directora general de Producció i Coordinació
de l'Idescat
Sub-director general d'Informació i Comunicació
de l'Idescat
Sub-directora general d'Administració i Serveis
Generals de l'Idescat

Vicepresident del Consell Rector del Sistema
estadístic de Catalunya
Universitat de Barcelona
Universitat Rovira i Virgili
Universitat Ramon Llull

Universitat de Girona

Sr. Carles Capdevila i Marquès	Universitat de Lleida
Sr. Salvador Guillermo i Viñeta	Foment del Treball Nacional
Sr. Jordi Oliveres i Prats	Associació Catalana de Municipis i Comarques
Sr. Josep Maria Garzón i Llavina	Federació de Municipis de Catalunya
Sr. Leopoldo Gay Montalvo	Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Sra. Maria Àngels Barbarà	Autoritat Catalana de Protecció de Dades

Ordre del dia

1. Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de la sessió anterior.
2. Informe del director de l'Institut d'Estadística de Catalunya.
3. Proposta de Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2019.
4. Proposta de normativa de desplegament de la Llei d'estadística de Catalunya: Decret d'accés, ús i integració de registres d'origen administratiu i estadístic amb finalitats estadístiques i Decret d'ús de dades confidencials amb finalitats científiques emparades pel secret estadístic.
5. Informe d'avaluació i justificació del grau de compliment del Pla estadístic de Catalunya 2011-2016.
6. Informe sobre el compliment del Programa anual d'actuació estadística per al 2017.
7. Torn obert de paraules.

Desenvolupament de la sessió

A la seu de l'Idescat, Via Laietana, 58, a les 11.00 hores del dia 5 de novembre de 2018, amb assistència de les persones abans esmentades, es reuneix el Consell Català d'Estadística (en endavant, Consell) en sessió anual ordinària, per tal de tractar els temes assenyalats en l'ordre del dia de la convocatòria.

La presidenta, la senyora Anna Cabré, obre la sessió del Consell i dona la benvinguda als assistents. En primer lloc comenta que la reunió del Consell s'ha convocat amb normalitat després que la sessió prevista per al 2017 no es va poder celebrar per raons prou conegudes per tothom i que es va celebrar en forma no presencial el dia 16 de juliol de 2018.

Tot seguit inicia la sessió presentant els diferents punts de l'ordre del dia.

1. Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de la sessió anterior

El Consell dona conformitat a l'acta número 35, corresponent a la sessió del Consell realitzada, a distància, els dies 16 i 17 de juliol de 2018.

La presidenta informa que no s'ha rebut cap esmena.

Sense que cap dels presents hi faci cap altra esmena, s'aprova l'acta per unanimitat.

2. Informe del director de l'Institut d'Estadística de Catalunya

La presidenta dona la paraula al director de l'Idescat perquè presenti el seu informe amb les actuacions més destacades que l'Idescat ha dut a terme des de la darrera reunió presencial del Consell, celebrada el dia 10 de novembre de 2016. Els assistents tenen una còpia en paper de la presentació en el dossier que s'ha lliurat a la reunió.

El director exposa en primer lloc les principals actuacions fetes en l'àmbit de l'activitat institucional, entre les quals destaca:

- L'aprovació del PEC 2017-2020 i la modificació de la LEC, per part del Parlament el 22 de desembre del 2016.
- La participació de l'Idescat, amb diferents ponències, als congressos organitzats per EUROSTAT: New Techniques and Technologies for Statistics (NTTS 2017) celebrat a Brussel·les els dies 14-16 de març del 2017 i European Conference on Quality in Official Statistics 2018 (Q2018) celebrat a Cracòvia els dies 26-28 de juny del 2018.
- La visita d'una delegació del sistema estadístic de Corea del Sud.

A continuació exposa les principals activitats dutes a terme en l'àmbit de les activitats de formació i promoció de l'estadística, entre les quals destaca:

- Organització de 6 cursos, 3 seminaris, 1 taller i 28 sessions tècniques (979 assistents)
- Visites de 29 centres educatius (1.053 assistents)
- 19 sol·licituds de microdades per a finalitats científiques
- 15 aniversari de la revista SORT, amb un factor d'impacte 1.344 l'any 2017 (1.403 de mitjana en els darrers cinc anys)

La presidenta dona el Consell per informat sobre l'activitat de l'Idescat.

3. Proposta de Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2019

La presidenta demana al director de l'Idescat que informi sobre el nou Programa anual d'actuació estadística de Catalunya (d'ara endavant, PAAE) per a l'any 2019, que el Consell Rector va aprovar en la reunió del proppassat 29 d'octubre de 2018 i que el Govern haurà d'aprovar abans del 31 de desembre. La documentació ha estat distribuïda amb anterioritat als membres del Consell.

El director de l'Idescat comença l'exposició informant que el PAAE 2019 està basat en el Pla estadístic de Catalunya (PEC) 2017-2020 i s'ha elaborat conjuntament entre l'Idescat i la resta d'organismes del Sistema estadístic de Catalunya entre els mesos d'abril i maig del 2018. L'elaboració del Programa es fa a través d'una aplicació web específica disponible al web de l'Idescat.

El PAAE 2019 preveu un total de 323 actuacions. 194 corresponen a departaments de la Generalitat, 113 a l'Idescat i 45 a altres organismes i agents del Sistema estadístic de Catalunya. Pel que fa als costos directes d'aquestes actuacions, es mantenen en línia amb els dels darrers anys, amb un cost total del programa d'11,1 milions d'euros i un cost mitjà per actuació de 34,5 milers d'euros.

El director mostra en pantalla una relació de les actuacions més destacades i en cita específicament les següents: Projeccions de població municipals (s'elaboren per primera vegada, amb l'ajut del Centre d'Estudis Demogràfics); enquestes de mobilitat quotidiana en tres àmbits territorials (Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre i Ponent); l'actualització de les taules Input-Output; estadístiques de turisme; Estadística del mercat de treball de les persones amb discapacitat (s'elabora per primera vegada); Estadística sobre la comunitat signant i usuaris de llengua de signes catalana; l'Enquesta de condicions de vida (elaborada conjuntament per diferents organismes del SEC i l'INE); el projecte Qualitas (documentació dels processos estadístics de l'Idescat); els registres estadístics de població, territori i entitats, i, els Indicadors dels objectius per al desenvolupament sostenible, l'aplicació ODS dels objectius 2030 de les Nacions Unides.

En finalitzar la intervenció del director, el Sr. Daniel Garrell i Ballester, representant de CCOO, intervé per demanar qui i com decideix les estadístiques que fa el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. El director de l'Idescat li respon que les estadístiques les decideix qui figura en el PAAE com a responsable. En els casos en què l'Idescat consta com a col·laborador significa que només hi participa en proporcionar assistència tècnica per dissenyar o executar l'estadística (per fer mostres d'enquestes, ajuts per calibrar les dades, etc.). El Sr. Garrell, sobre el mateix tema, demana si CCOO podria tenir accés a les dades detallades de les estadístiques que fa aquest Departament de la mateixa manera que poden accedir a les microdades no publicades de l'EPA gràcies a un acord que tenen amb l'INE, i també demana a qui caldria adreçar aquesta qüestió. El director de l'Idescat li respon que l'objectiu primordial és que les dades es facin servir però que s'hauria d'analitzar el cas en concret i avaluar si això és possible ja que cal preservar el secret estadístic i assegurar que,

si cal, es puguin emmascarar les identitats dels individus. La sol·licitud l'han d'adreçar, en primera instància, al Departament responsable, i podria ser que aquest acabi demanant assistència tècnica a l'Idescat per garantir la millor forma d'accés.

El Sr. Jaume Garcia Villar, representant de la UPF, intervé per demanar quins criteris i mesures se segueixen per oficialitzar una estadística. El director de l'Idescat li respon que això està regulat per la Llei del Pla estadístic de Catalunya, per la Llei d'estadística i les normes tècniques vigents. Quan un organisme del Sistema vol oficialitzar una estadística ha de presentar un projecte tècnic que inclogui les característiques legals, els requisits tècnics, les fonts que s'utilitzaran i la metodologia que se seguirà. A partir d'aquest informe, l'Idescat ho avalua, fa les consideracions oportunes i, si és el cas, fa un dictamen favorable per incloure-la en el pla anual pertinent.

Una vegada finalitzada la intervenció del director, la presidenta del Consell agraeix l'informe presentat i demana si hi ha unanimitat del Consell per dictaminar a favor del PAEE 2019 que ha estat presentat i que s'eleva al Govern. El Consell ho acorda així.

4. Proposta de normativa de desplegament de la Llei d'estadística de Catalunya: decret d'accés, ús i integració de registres d'origen administratiu i estadístic amb finalitats estadístiques i decret d'ús de dades confidencials amb finalitats científiques emparades pel secret estadístic

La presidenta dona la paraula al director per tal que informi dels dos decrets que poden desplegar el que preveu la Llei d'estadística de Catalunya, la documentació dels quals ha estat distribuïda amb anterioritat als membres del Consell.

El director inicia la intervenció explicant que els temes que pretenen regular aquests dos decrets –novetats introduïdes a la Llei d'estadística de Catalunya el desembre del 2016– són complexos i que ja van ser presentats fa pocs dies al Consell Rector del Sistema estadístic de Catalunya, on es van recollir algunes aportacions dels departaments. Ara, espera recollir nous suggeriments del Consell abans d'eleva la proposta al Govern.

El director presenta el decret relatiu a “l'accés, ús i integració de registres d'origen administratiu i estadístic amb finalitats estadístiques”. Exposa que la Llei d'estadística del 1998 ja preveia que la font de les dades estadístiques oficials sigui primordialment d'origen administratiu, però no explicitava com fer-ho, i l'accés a aquestes fonts no ha estat mai fàcil. La normativa europea sí explicita aquest accés a organismes estadístics estatals, però l'Idescat no s'hi pot acollir. El que es pretén és que la normativa expliciti que l'Idescat té dret a accedir a aquestes fonts per fer estadística oficial. La modificació de la Llei d'estadística de Catalunya ara ja explicita aquest dret i la proposta de decret que es presenta està inspirada i basada en els reglaments europeus, i també en el Codi de bones pràctiques de les

estadístiques europees. La justificació del perquè es pot fer aquest reglament és perquè l'Idescat és l'únic organisme de Catalunya amb finalitats exclusivament estadístiques. El decret defineix el procediment d'accés i estableix totes les garanties pel que fa al tractament i ús de les dades i la seva confidencialitat, que s'articularen mitjançant la subscripció d'un conveni. El director destaca la necessitat que aquest procés sigui el màxim de transparent possible per a tothom. També explica que l'objectiu que es persegueix és ambiciós però que és necessari, tot i que ja preveu que serà un objectiu que donarà fruits a llarg termini perquè el procés d'incorporació de la informació administrativa sempre resulta jurídicament, administrativa i tècnica molt laboriós.

El Sr. Joan de Solà-Morales i Rubió, representant de l'Institut d'Estudis Catalans, exposa que només s'ha previst l'accés als registres en poder de la GC i el seu sector públic i demana què s'ha previst per a les dades d'origen administratiu dels organismes que depenen de l'Administració general de l'Estat i quina regulació existeix al respecte. El director de l'Idescat li respon que l'Administració de la GC no té competències per accedir a aquests fitxers en poder d'altres administracions. El que es pot fer, i es fa, és accedir a aquesta informació mitjançant la formalització de convenis per a l'intercanvi d'informació amb aquestes altres administracions o organismes dependents d'aquestes, però només per obtenir dades molt agregades. Pel que fa al decret, suggereix que l'única cosa que es podria fer és mencionar aquest tema en el preàmbul del decret indicant l'interès en accedir a les dades dels organismes estatals, però no més.

Pel que fa al segon decret sobre "l'ús de dades confidencials amb finalitats científiques emparades pel secret estadístic", el director indica que també és una novetat que es va introduir a la Llei d'estadística de Catalunya, per a la recerca però també per a la millora de les polítiques públiques. A més, la integració de dades administratives, objectiu del primer decret, provoca més interès per part dels investigadors i de la mateixa Administració per accedir a aquestes fonts. La proposta de decret preveu el reconeixement de les entitats que poden accedir a aquesta informació (centres de recerca, investigadors reconeguts i entitats dedicades al disseny i l'avaluació de polítiques públiques), la valoració dels projectes, que han de ser sòlids i fonamentats, i, sobretot, la garantia de la seguretat i confidencialitat de les dades –només es permetrien resultats que assegurin la identificació indirecta dels individus–. La proposta està inspirada en el Reglament 557 europeu. La proposta de decret també preveu la creació d'un comitè de govern de la informació per avaluar i autoritzar els projectes que es rebin a l'Idescat, i per definir les mesures que garanteixin un ús adequat de les dades. Tot això s'haurà de formalitzar a través de convenis.

El Sr. Jaume Garcia Villar, representant de la UPF, intervé per demanar què significa i que es pretén amb la referència que conté la proposta sobre el fet que la titularitat dels drets sobre els resultats correspon a l'Idescat. Ho demana perquè pot generar confusió sobretot perquè en l'àmbit universitari el concepte "resultats" s'assimila a publicacions. D'altra banda, també afegeix que el Reglament europeu 557/2013 no ho preveu i que potser no cal perquè el tema ja està prou lligat en altres apartats de la proposta de decret. La sub-directora

general d'Administració i Serveis Generals de l'Idescat, Mercè Perelló, confirma que efectivament aquest concepte no està extret del Reglament europeu sinó que ha estat una decisió pròpia basada en l'experiència de cessions de dades fetes de l'Idescat per a projectes de recerca. El director de l'Idescat respon que l'objectiu és protegir les dades estadístiques cedides i no regular els productes resultants i que potser cal desenvolupar millor el concepte perquè no pugui haver-hi confusions com la que s'ha esmentat. La subdirectora general de Producció i Coordinació de l'Idescat, Cristina Rovira, afegeix que tot i que no es vulgui regular els productes resultants sí que, en alguns casos, cal supervisar com s'utilitzen i difonen aquestes dades, ja que l'investigador pot no conèixer, en el moment de la difusió, els criteris necessaris per assegurar la confidencialitat de les dades. Es tracta d'acompanyar l'investigador en l'ús d'aquestes dades. La presidenta del Consell tanca aquesta intervenció comentant que hi ha publicacions que exigeixen tenir accés a les microdades per evitar el frau científic i que, per tant, cal preveure com es regula i controla aquesta cadena de control de confidencialitat.

Finalment, el Consell es dona per assabentat de les dues propostes de decrets presentades.

5. Informe d'avaluació i justificació del grau de compliment del Pla estadístic de Catalunya 2011-2016

La presidenta demana al director de l'Idescat que informi sobre l'*Informe d'avaluació i justificació del grau de compliment del Pla estadístic de Catalunya 2011-2016*, la documentació del qual ha estat distribuïda amb anterioritat als membres del Consell. La presidenta informa que, tot i que l'informe ja es va presentar al Parlament en el termini previst, el Consell n'ha d'estar informat.

El director de l'Idescat comença l'exposició informant que la llei del Pla estadístic de Catalunya 2011-2014, i prorrogada fins al 2016, ja preveia que l'Idescat havia de lliurar l'informe d'avaluació dintre dels sis mesos posteriors a la finalització del Pla. El director destaca que tots els anys l'acompliment de les actuacions previstes ha estat sempre per sobre del 95%.

El Sr. Moisès Bonal i Ferrer, representant de PIMEC, intervé per demanar més informació sobre les actuacions que, segons l'informe, no s'han dut a terme. El director li respon que rere aquest concepte de "no dutes a terme" pot haver-hi casos diferents. Es consideren dutes a terme parcialment perquè les actuacions s'acaben realitzant encara que sigui fora de termini. A vegades és per manca de recursos o per no poder accedir a les fonts en els terminis previstos. En tot cas, el criteri l'estableix l'organisme responsable. Finalment, el Consell es dona per assabentat del grau de compliment del Pla estadístic de Catalunya 2011-2016.

6. Informe sobre el compliment del Programa anual d'actuació estadística per al 2017

La presidenta dona la paraula al director per tal que informi de l'acompliment del Programa anual d'actuació estadística per al 2017 (PAAE 2017), la documentació del qual ha estat distribuïda amb anterioritat als membres del Consell.

El director de l'Idescat informa que aquest va ser el primer programa del Pla estadístic de Catalunya 2017-2020. Com es fa cada any, s'ha demanat a tots els organismes responsables que informin de l'estat d'execució de les actuacions de les quals van ser responsables el 2017, i queda reflectit en l'informe de compliment que s'ha de passar al Parlament una vegada s'ha presentat al Consell. La informació del compliment de cada actuació es fa pública al web tan bon punt es rep la informació a l'Idescat.

L'acompliment de les actuacions del PAAE 2017 ha estat de prop del 96,1%. Aquest acompliment és força elevat i se situa en la línia dels programes anteriors, tot i que el 2017 va ser un any políticament molt anòmal. De les 311 actuacions previstes, se n'han dut a terme de manera completa 281, 18 s'han realitzat de manera parcial i 12 no s'han dut a terme. La manca de recursos és la raó principal de les actuacions no finalitzades completament. La informació està recollida al web de l'Idescat, amb enllaços als resultats.

El Sr. Xavier Tort-Martorell i Llabres, representant de la UPC, intervé per mostrar la seva sorpresa al veure que el Departament d'Empresa i Coneixement sigui un dels que té més actuacions no dutes a terme. El director de l'Idescat li respon que una explicació és que aquest Departament té moltes actuacions al seu càrrec, algunes de les quals depenen d'altres organismes i, per tant, el seu acompliment no sempre depèn d'ells al cent per cent.

El Sr. Moisès Bonal i Ferrer, representant de PIMEC, intervé per demanar per saber què significa exactament l'anotació de "<6 mesos" que figura en algunes actuacions de l'informe. El director li respon que quan s'indica que l'actuació s'ha fet parcialment vol dir que no s'ha fet dins el termini previst, però que s'ha pogut finalitzar abans dels sis mesos posterior a la data de finalització prevista.

El Sr. Antoni Meseguer i Artola, representant de la UOC, intervé per demanar si l'Idescat fa un seguiment de les actuacions no dutes a terme. El director de l'Idescat li respon que la missió de l'Idescat, en aquest cas, és únicament de coordinació ja que no té autoritat per intervenir. La responsabilitat de les actuacions és de cada organisme que n'és responsable.

Finalment, el Consell es dona per assabentat de l'informe sobre l'execució del PAAE 2017 presentat per l'Idescat.

7. Torn obert de paraules

La presidenta del Consell obre el torn obert de paraules.

El Sr. Xavier Tort-Martorell i Llabres, representant de la UPC, intervé per demanar si se sap quin ús fa el Parlament de l'estadística oficial i si hi ha algú responsable de fer el lligam entre els parlamentaris i l'estadística oficial. Posa com a exemple l'actual president de la Royal Statistical Society, que havia estat responsable de proporcionar estudis estadístics als parlamentaris britànics a partir de les estadístiques oficials. El director de l'Idescat li respon que a Catalunya no existeix aquesta figura i afegeix que el Parlament britànic disposa també d'una oficina específica per a l'assessorament científic dels parlamentaris.

El Sr. Tort-Martorell també demana si es disposa de dades sobre l'ús genèric que es fa de l'estadística oficial. El director de l'Idescat li respon que, en aquest cas, sí que es disposa de dades, es fa un seguiment dels impactes que es té a la premsa dels resultats publicats per l'Idescat, de les comandes a mida que encarreguen els usuaris a l'Idescat i, també, de les consultes que es reben a través del web idescat.cat. D'altra banda, especifica que l'ús de les dades per a la recerca és molt poc significatiu en comparació amb el total. El sub-director general d'Informació i Comunicació de l'Idescat, Josep Sort, afegeix que totes aquestes dades es recullen sistemàticament en la Memòria de l'Idescat que es publica anualment al seu web.

El Sr. Moisès Bonal i Ferrer, representant de PIMEC, intervé per demanar per què el nou visor de dades no mostra sempre, en primera instància, les darreres dades publicades. El sub-director general d'Informació i Comunicació de l'Idescat, Josep Sort, li respon que l'Idescat ha optat per un model de visor que mostra sempre dades per defecte, a diferència d'altres instituts que no en mostren fins que l'usuari no ha especificat la cerca que desitja. El visor està programat perquè sempre mostri, en primera instància, els resultats més recents, i el fet que no els hagi mostrat pot ser per un error del sistema, o bé perquè les consultes es van fer en un període en què el visor encara s'estava ajustant. Li demana que, si torna a trobar-se un cas així el comuniqui a l'Idescat per poder resoldre un possible mal funcionament. La sub-directora general de Producció i Coordinació de l'Idescat, Cristina Rovira, afegeix que al darrere de les dades que es mostren hi ha un esforç dels tècnics per seleccionar en cada cas quines poden ser les dades més rellevants a donar per defecte.

Les últimes intervencions del torn obert de paraules han estat per part del Sr. Jordi Argelaguet i Argemí, representant del Centre d'Estudis d'Opinió, i de la presidenta del Consell, que han intervingut per manifestar el seu suport i reconeixement al director, al seu equip i en general a tot el personal de l'Idescat per la feina feta i, especialment, pels fets polítics i judicials ocorreguts des de la darrera reunió presencial del Consell i que han afectat l'Idescat. El director agraeix aquestes mostres de suport en nom de tot el personal.

Sense més intervencions, la presidenta del Consell felicita el director de l'Idescat per la bona tasca realitzada i l'encoratja a continuar endavant en totes les línies de treball exposades.

Acords

1. Aprovar l'acta de la sessió del Consell celebrada el 16 de juliol de 2018.
2. Emetre un dictamen previ favorable a la proposta del PAAE 2019.
3. Donar-se per assabentat de la Proposta de normativa de desplegament de la Llei d'estadística de Catalunya: decret d'accés, ús i integració de registres d'origen administratiu i estadístic amb finalitats estadístiques i decret d'ús de dades confidencials amb finalitats científiques emparades pel secret estadístic.
4. Donar-se per assabentat de l'Informe d'avaluació i justificació del grau de compliment del Pla estadístic de Catalunya 2011-2016.
5. Donar-se per assabentat de l'informe sobre l'acompliment del PAAE 2017.

La presidenta aixeca la sessió, de la qual, com a secretari, estenc aquesta acta.

Vist i plau

Anna Cabré i Pla
Presidenta del
Consell Català d'Estadística

Frederic Udina
Director de l'Idescat
Secretari del Consell Català d'Estadística